

Vol. Lubth. / Cathol.

ETHNICO-PONTIFICIA
conformitas.

hoc est,

DISPUTA-
TIO, QVA EVINCITUR,
PONTIFICIOS MAGNAM ERRO-
rum suorum partem, ab Ethniciis
mutuatos fuisse.

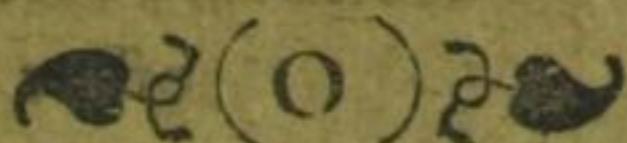
*Conscripta, & censura publica ad diem 12. De-
cembr. omni⁹ subjecta,*

a.

CHRISTOPH. WALPURGERO,
S. S. Theol. D. & P. P.

Respondente

M. Hieronymo Reckleben/ Lips.

LIPSIAE,
Excusa typis ABRAHAMI LAMBERGI.

ANNO CHRISTI,

JUBILA LÆTA Deo ferte & resonate per æVUM.

heol. evang.
plem.

242, s6

Admodum Reverendo, Nobili, Magnifico
& Amplissimo viro, Du.

M A T T H I Æ H O E
ab Hoenegg. S.S. Theol. D. &
Serenissimo Potentissimoq; Dn.
ELECTORI SAXONIÆ, &c.

Dominio meo Clementissimo, à Confes-
sionibus, Consiliis Ecclesiasticis, & Concio-
nibus Aulicis Primariis, &c.

Dominus & Patrono meo ho-
norando,

Theses hasce
debita cum observantia
offert

AUTOR.

Sächsische
Landesbibliothek
Dresden

INTRODUCTIO.

I.

Tentoreo plane more seculo elapse
Pontificii, se esse veram Ecclesiam, extra
quam nulla salus sit; discessum proinde
ab ea facientes, perpetuis adjudicari igni-
bus excruciantes clamitarunt, & adhuc
clamitant.

II.

Gloriationem banc Thrasonicam, & clamorem stento-
reum, qui ex ea egressi, ageretulerunt: Lydio igitur divini ver-
bi lapide adhibito, rem paulo pressius examinantes, deprehend-
erunt, illo nihil minus verum esse.

III.

Ecclesia namq; vera super angularem illum lapidem, qui est
Christus, extructa, nibil recipit, amplectitur & exosculatur,
nisi quod fundamento isti ad amissim respondeat: Ecclesia vero
Pontifica doctrinam suam erroneam & pomposam, partim ab
Ethnicis, partim à Judaeis, partim ab hereticis mutuata est.

IV.

Plocci igitur pendentis clamorem nominatum, immortales
immortaliter se Deo gratias debere agnoverunt, quod 1. Ecclesia
sue gravissime pressa, & tantum non oppressa misertus, eam A-
postolico nitori restituere, quod 2. maximam quoq; hominum
partem, ex Pontificiorum errorum sentina, & conscientiarum
carcere squalido educere dignatus fuerit.

V.

Illumq; calidissimi invocant precibus, ut imposterum quoq;
Jesuitis, subtilioribus veneni Pontificis Instillatoribus frenum
injicere, eosq; si sanabiles sint, ad veritatis agnitione perduce-
re. verbumq; suum sartu rectumq; poseris nostris, si qui fuiuri,
concedere clementissime annuat.

A 2

Par-

VI.

Parciū ista, dicat aliquis, ingredere modo templa & sacella Pontificiorum, si certe nō, nisi pietatem & cultum Dei redolens percipies!

VII.

Dicitis conciliabimus fidem. Quod ut sit, non quidem impræsentiarum, quid Pontificis à Judæis, quid ab hereticis mutuò acceperint, quod tamen omni deo absq; ullo sudore præstare possemus, demonstrabimus; sed tantum quid ex Ethnicorum errorum sacculo extorserint, aperiemus. Ad sis nobis o mellitissime Jesu Spiritu tuo, illoq; ad Tibi placentem, nobis exoptatam metam quo perveniamus, largiaris.

ELABORATIO CON- FORMITATUM.

VIII.

1. Sicut Ethnici in initio quidem i[n] imagines suas, nullius alterius usus gratia, quam ut memoriam, de patria & Republica benè meritorum, & ea propter gloriosè demortuorum virorum, nunquam ex animo suo elabi patarentur, instituerunt, quæ tamen progressu temporis ad idolatriā adhibitæ, & cultui divino cōsecratæ fuerunt.

Athenienses enim tyrannicidis Harmodio & Aristogitoni imagines publice statuisse leguntur. Plin. l. 34. c. 4. ubi addit: Effigies hominum non solebant exprimi, nisi aliqua illustri causa perpetuitatem merentium.

Lacedemonii his, qui in re militari fortia gesserunt facinora, statuas & columnas pariter cum elogiis post obitum erexerunt: rege vero defuncto ipsius simulachrum, ita, ut quasi vivus appareret, in thoro, purpum & auro instrato effinxerunt. Alex. ab Alex. l. 3. c. 7.

Alexander Magnus centum viginti equites, qui in campis Adraatis ceciderunt, equestribus statuis ornavit.

Sic Athenienses Miltiadis, ob egregiam in pugna Marathonianam operam, imaginem, in publica portico posuerunt, Phocioni & Socrati injustè damnatis post mortem statuas erexerunt.

Roma-

5

Romani Horatio Coeliti statuam in Vulcanali posuerunt. Mutio
etiam Scævolæ honoris gratia statuam crexerunt. Tito Sempronio
Gracho, publico Senatus consulto statua consularis in templo fuit col-
locata cum inscriptione: restitutos ab eo mores.

Ad eundem modum Colophoni, Homero, Gorgiae, Delphis, Isocrati
in Olympius, Menedemo, Demostheni, Beroe Athenis, Mithridates
Platoni, Ptolomaus Philopater Homero, Mantuani Virgilio statuas
posuerunt.

I X.

Ita tempore purioris Ecclesiæ, Dei & sanctorū imagi-
nes sacræ recordationis ergo introductæ in templa fue-
runt: Satanas verò malè habens, quod è sedibus suis, sta-
tuis sc. Ethnicorum idololatricis ejectus esset, apud Pon-
tificios, ut ad idololatriam iis rursus abuterentur, facile
imperavit,

X.

2. Sicut deinceps gentes ut affectū suum erga imagines
suas eò ardentius exprimerent, auro & argento eas ob-
duxerunt, byssinis indusiis & tunicis præstantissimis ve-
stierunt, armillis & catenulis aureis ornarunt;

In Sicilia Idolo Jovis vestimentum aureum induerunt, vide plura
apud Arnob. l. 7. Lactant. l. 2. c. 2. Clement. Alexandr. Suidā & alios.

X I.

Ita Pontificii quoque imagines suas præstantissimis
vestimentis & corollis in templis suis ornare, experientia
passim cum nausea rectius sentientium testatur.

X II.

3. Sicut Ethnicorum Flamines, ut majorem Idolis
suis autoritatem conciliarent, ea non manibus homi-
num formata, sed cælitùs delapsa fuisse imperitoribus
persuaserunt.

Tale fuit, ut alias taceam, Ancyle scutum breve, quod Numa
Pompilio regnante de cœlo cecidisse dixerunt. Huic rūntum tribuerunt
Romani, ut potentissimā omnium suam civitatem crediderint, quam
diu illud custodirent. Idcirkò quotannis à Sacerdotibus in festo Salio-
rum Calendis Martii celebrato, circum gestatum est, cum salutatione

armata, qua collis ad scutum gladiis siebat, & strepitus ciebat, ut ait
Dionysius.

XIII.

Ita Pontificiorum quoq; Sacerdotes imagines quādam è cœlo delapsas, & ibidem ab Angelis formatas secum aſſervari gloriantur.

Lucenses imaginem Christi ab angelis factam, & vultum sanctum nominatam, se habere ajunt. Erixenses se crucem illam, que apparuerit Constantino noctis ajunt, quod tamen etiam Curtonenses affirmant. Turonenses pugionem, & scutum Michaelis Archangeli monstrans.

XIV.

4. Sicut Ethnici ad benedictionem imperrandam, statuas sanguine, fumo & sacrificiis honorarunt & adorantur.

Euseb. l. 3. de vita Constantini addit anathematum bonorem. Arnobius l. 7. contra gentes pars in cultus fuſſe tradit, incensionem thuris ante ipsa Numinum signa. Sozomenus l. 2. c. 4. addit oblationem rhymatum & libanunum, que Lactantius l. 6. c. 1. ita describit: focos adolent ac veteri vino madefaciunt, sacras dapes apparant & exquisitæ epulas afferunt.

XV.

Ita Pontificii quoq; aurum, argentum, limum, ceram, imò ipsum sacratissimum, ut putant, corpus Domini-
cum in Missa, pro avertendis malis & imperrandis bonis offerre consueverunt.

Testantur Missæ pro pace, salute vivorum, peccatis, nobis metipsis, temperatione carnis, pluvia, serenitate, infirmis, magna tribulatione, febricitante, humilitate, digna vita, peste animalium, defunctis. Item, Contem omnes tribulationes, fulgura pestilentiam, tentationes cogitationum, invasores Ecclesiae, Paganos &c. celebrare.

XVI.

5. Sicut Ethnici priusquam imagines certam quādam formam representantes, templis inferrent, illas peculiaribus solennitatibus consecrarent:

Euseb. de preparat. lib. 3. Statuas, inquit, formatas, certis deinde ritibus

7

bis precularium. & unguentorum dedicabant, & consecrabant atq;
inde fieri existimabant, ut Dii in status habuarent, sicut etiam tradi-
dit Arnobius contra gentes libro 6. August. de C. D. l. 8. c. 23. & 24.

XVII.

Ita Pontificij Idola certis ritibus consecrarent, & po-
stea peculiaria nomina imposuerunt, illis, unum An-
dreas, alterum Philippum, tertium Petrum, quartum
Paulum, &c. nominantes.

Lignum crucis his verbis benedicitur: R^odgamus te sempiterne Deus,
ut digneris benedicere hoc lignum crucis, ut omnib. hic genu flectentib.
ac Tua Majestati supplicantibus, cordis compunctio, & admissorum
concedatur remissio. Item sancti: sicut illud lignum Crucis, ut orantes
inclinantesq; se propter Deum ante istam crucem inveniant corporis
& animae sanitatem. Item digneris benedicere hoc lignum crucis, ut
sit remedium salutare generi humano, sit soliditas fidei, bonorum ope-
rum profectus, redemptio animarū, tutela contra saejacula inimicorū.

Beatae virginis Mariae imago ita benedicetur: Sanctifica Deus hanc
formulam Beate Virginis, ut tuis fidelibus salutaris auxilii opem fe-
rat, conitrua & fulmina, si invaluerint nocentia, celerius expellantur,
pluviarum quoq; inundatio, aut civilium bellorū commotio s. pagano-
rum devastatio, ad presentiam ejus comprimantur. Johannis Evan-
geliste imago ita consecratur; Praesta ut omnes illam cum reverentia
intuentes, precesq; coram illa fundentes, pro quacunq; necessitate ora-
verint, exaudiantur. Sit haec imago demonum sancta expulsio, ange-
lorum advocatio, fidelium protectio, ejusq; in hoc loco, potenter vigeat
intercessio, &c. Agnorum Dei consecratio brevibus haec est: 1. Papa
consecrat aquam, quod dum fit, recitat Adjutorium nostrum, &c. Do-
minus vobiscum, &c. & adhibet peculiarem orationem. 2. Infundit
addita rursus oratione balsamum in aquam consecratam ad figuram
crucis. 3. ad eundem modum etiam Chrisma immittit. 4. convertit
se ad cistulam Agnos Dei continentem, & ait: Dominus vobiscum, &c.
Deinde rursus aliquoties orat. 5. allatos ad se in argenteis pelvibus
Agnos baptisat. 6. astantes Prelati e baptismo suscepitos, mensa ut sic-
centur imponunt. 7. Papa rursus orat saepius.

XVIII.

6. Sicut Ethnici idolis suis post consecrationem pecu-
liarem quandam vim adscripserunt:

Hinc Polydorus: Roma Marcionū familia solenne semper habuit, ne
Alexan-

alexandrum magnum viri in auro & argento, mulieres in retinaculis annulis exsculptum gestarent, cò quod sicut Julius Capitolinus testatur, diceretur juvari in omni actu suo, qni Alexandrum auro & argento sculptum gestaret.

XIX.

Ita Pontificii tales quoq; vires imaginibus suis attribuere soliti sunt.

De Christophori imagine hi versus leguntur.

Christophori sancti faciem quicunq; tuetur;

Illa nempe die non morre mala morietur. Item,

Quis te mane videt, nocturno tempore ridet.

Beatae Veronice imagini hac attribuuntur.

Salve sancta facies impressa panniculo.

Nos ab omni macula purga vitiorum,

Atq; nos confortio junge beatorum:

Nos perduc ad Patriam o felix figura,

Ad videndum faciem, qua est Christi pura.

Esto nobis quesumus tutum adjuvamen,

Dulce refrigerium atq; consolamen,

Ut nobis non noceat hostile gravamen,

Sed fruamur requie, omnes dicant, Amen.

Signo sancta crucis hac adscribuntur.

Signum sancte crucis defendat me ab omnibus malis. Per hoc signum sancte crucis a periculis mundi, liberet me Dominus.

XX.

7. Sicut Ethnici candelas accensas ante imagines suas collocarant:

Lactantius lib. 6. cap. 2. Diis accendebant in templis lumina. De quo etiam Cicero l. 3. offic. legi potest.

XXI.

Ita Pontificiorum in templis talem videris candelarum accensarum copiam, ut eam vix numerare valcas.

XXII.

8. Sicut gentium idola saepius lachrymari, sanguinem sudare, miracula edere, de loco in locum progredi, visa fuerunt.

Ita

XXIII.

Ita talia quoq; de imaginibus suis Pontificii aſtruunt.

Inter Arbanasii opera fertur h[is]toria de imagine Christi à Nicodemus o[mn]i facta, usurpatu[rum] vero à Gamalielle, Jacobo, Simeone, Zachao, Episcopisq[ue] Hierosolymitanis, quae sub vastationem Hierosolyma in Syriam translatu[rum] fuerit, atq[ue] postea in oppido Berytho à Iudeis crucifixa & perfoſſa, emiserit sanguinem, & aquam, quibus totam hydram compleverint, unde multi agroti peruncti, sanati fuerint, &c. de imagine Marie de Loreto quid narretur; manifestum eſt.

Imaginem crucifixi cuiusdam, cui adhuc barba crescat aſunt dari in Hispania.

In Gallia vero ad S. Dionys. inveniri salem, que locuta fuerit. Treviris & Aureliæ dicunt adservari lachrymas, que è talibus imaginibus ceciderint.

XXIV.

9. Sicut Ethnici ante idola sua in genua prolapsi illa invocarunt:

Arnobius l.6. adorant simulachrum internum prostrati.

XXV.

Ita Pontificii ante imagines sues ingenua procidunt, & ante crucem ita orant:

O crux unica ſpes, ange piis. Iuſtitiam, dona reis ueniam. Huc referrantque ſches ab. dicta fuerunt.

XXVI.

10. Sicut gentes in gratiam idolorum suorum jejunia instituerunt:

Apud Livium libro 6. decad. 4. Romani Cereri jejunant.

XXVII.

Tale quid quoq; à Pontificiis in gratiam sanctorum suorum institui, loquuntur hi, qui inter illos peregrinati fuerunt.

XXVIII.

11. Sicut gentes, cum de tali cœcitate admonerentur, excusarunt i.e. quod non imagines ratione materiæ, sed illius quem repræsentarent, adorarent:

Arnobius l.6. scribit: gentes docuisse (puta ſipientiores) adorandas

statuas, non quadras, aurum & argentum & similes statuarum materie Dii sunt, sed quod Deorum, qui alias invisibles sunt, praesentia per simulachra exhibeatur, & quod in vel Diis, vel virtutes divine inhabitent, &c. Apud Athanasium inquit. contra Idola dicunt Philosophi: statuas non esse Deos; sed simulachra Deorum ideo haberi ut Dei substantia imaginibus respondeant & se repelent, qui alioqui invisibles, alter cognosci non possint, &c.

XXIX.

Ita Pontificii eodem adminiculo, contra Nostrates Theologos, defendere se conantur.

Bonaventura inquit: Quoniam imago Christi introducta est ad representandum eum, qui pro nobis crucifixus est, nec offert se nobis pro se; sed pro illo; ideo omnis reverentia, qua ei offertur, Christo offeritur. Et addit hos versus:

Effigiem Christi dum transis semper adora,
Non tamen effigiem, sed quem designat, honora.

XXX.

12. Sicut Ethnici non ab uno idolo omnia; sed à diversis diversa petierunt:

Tatianus contra Gentes, Arnob. l. 2. sentiebant singulos Deos certorum rerum datores esse.

XXXI.

Ita talem discretionem quoq; Pontificii in adoratione imaginum & cultu sanctorum suorum adhibuerunt.

XXXII.

13. Sicut Ethnici pro felici frugum proventu pecularia festa celebrabant:

Termino, in cuius tutela erant fines agrorum, 23. Februarij peculiare festū, quod Terminalia nominabant, constituerunt de quo Ovid.

Spargitur & caso communis Terminus agno,

Nec queritur lactens cum sibi porca datur.

Obtulerunt etiam Robigo extre ovis, & canis, cum thure & vino, ut rubiginem a segetibus & arboribus averteret, idq; observarunt 25. Aprilis, & festum hoc nominarunt Robigalia. Post triduum celebrarunt Floralia in honorem Flora, cui 28. Aprilis sacra faciebant, ut fruges, arbores, & vites bene prospereq; florescere fineret. De quo idem Ovid.

Mille venis variis florum Dea nexa coronis.

Tales

XXXIII.

Tales quoq; Ceremonias à Pontificiis institui, quando processiones per agros cùm vexillis paschalibus adorant, notum est omnibus.

Unde autem illud didicerint, videre est apud Polyd. Virgil. l. 6. c. 11.
Invocabant verò id avertendam grandinem ab alias noxias tempestates à segetibus Joannem & Paulum, quod buio venenata animalia, illi venenatus potus non nocuerit. Contra rubiginem verò Iodocum; contra bruchos Magnum invocabant, & tuncam vitium Urbana commendabant.

XXXIV.

14. Sicut Ethnici propter victoriam, & hostium profligationem deos peculiares coluerunt.

Virgines vestales scirpeas quasdam imagines seu simulacra hominum strigint, singuli annu publicè 15. Maij de ponte subtilio in Tiberim jaciebant; ut morem dejiciendi tollendiq; hostes suos vel representarent, vel impetrarent; ideoq; peculiare festum Argeorum dictum celebrarunt. De hoc festo Ovid. Tum quoq; prisorum virgo similia rura viorum, Mirtiere rishores scirpea ponte soleat. Bellone quoq; qua bellorum Deus fuit, sacra fecerunt quarto die Iunij.

Inventum quoq; fuit carmen Marsi cuiusdam vatis perplexo scriptura genere conceptum, quo Romani Ludos Apollini vovere jubebantur; si hostem ex agris & finibus suis depellere vellent; quod nō esset Deus qui extinguebat perduelles ipsorum posset, & tranquillam libertatem praebere. Hunc Senatus consultum tandem est factum, ut Apollini sacrum quot annū fieret victorie causa, sacrum hoc Romani nominabant; Ludos Apollinares & celebrabant, s. Iulij.

Hanc eandem ob causam Kymati rem divinam faciebant, & inter clangorem tubarum sacrificabant, 19. Octobr.

XXXV.

Ita Pontificii hac eadem de causa Patronos suos invocarunt.

Inter quos est Georgius facile Princeps.

XXXVI.

15. Sicut Ethnici pro avertendis omnis generis agriculturinis peculiaria numina invocabant, & colebant.

Pro impetrandi valitudine Ebnici Meditrius Dec 11. Octobr. sacra faciebant, illig^z vinum novum & vetus bibabant atq^z degustabant, pronuntiatis hisce verbis: Vetus novum viuum ibo, veteri novo morbo medeor. Angerona quoz sⁱ diva Angerona dicta celebrarunt, quibus Angeronae sⁱ. Angeroniae sacrificatum est. Nomen Angeronae ab Angina deductum est: quia ejus ope ab angina liberari omne genus animalium crediderunt, vel ab Angore, quod Angores & animis sollicitudines depulerit.

Opi quoq^z sacrificarum, quae fuit conjunx Saturni, terra Dea, h. e. maler alma, iugis ope homines, pecudesq^z aluntur.

XXXVII.

Ita Pontificii quoq^z suos, à quibus ea beneficia peterent, patronos sibi elegerunt.

S. Rochum averttere posse pestem crediderunt, igitur ita orarunt: Deus, qui beato Rocho, per angelum tuum, & abulam eidem afferentem promisisti, ut qui ipsum invocaverit, à nullo pestis cruciatu laderetur: praesta quæsumus, ut qui ejus memoriam agimus, merui ejus ab aeterna morte liberemur.

S. Liborium propter passiones calculi ita allocuti fuerunt: Deus qui beatum Liborium, Pontificem tuum, innumeris gloriosum miraculi, speciali in medendis arenarum & calculi passionib. privilegio decorasti, praesta quæsumus, ut ipsius meritum & intercessione, ab hi aliuj^z malis eritis, gaudiu perfrui mereamur eternu.

S. Apolloniam mederi posse dolori dentium existimarunt, itaq^z ita orarunt:

Virgo Christi egregia, pro nobis Apollonia,
Fund^e preces ad Dominum, ut tollat omne noxiu^m,
Ne pro reatu criminum, vexemur morbo dentium;
Sed sanitate capitu, gratulemur & corporis.

Sanctum Cosmam & Damianum ita allocuti fuerunt:

O medici p^yssimi, qui meriti clarissimi in cœli resulgetis, à peste, clade corporum præservatis & operum, morbis ne langueamus, aut moriamur Spiritu, sed animæ ab obitu velociter surgamus, & vivamus in gratia, sacra cœli palatia, donec ingrediamur.

S. Sebastianum pro omni infirmitate corpori avertenda ita exorandum putarunt.

O beate Sebastiane, magna est fides tua, intercede pro nobis ad Dominum

minum Iesum Christum, ut à morte epidemicæ & ab omni infirmitate corporis & animæ, tua intercessione liberemur.

XXXVIII.

16. Sicuti pro avertendis & fugandis spectris Echne-
ci sacra fecerunt, & instituerunt :

Quia Romulo occisi fratribus species obijciebatur, eumque perterritum è somno excitavit, ne mente consilere sivit, Lemuria ad diem 9. Maij celebra, ut manes fratrum placaret, & larvas ac terrores averteret, instituit. Hinc lemures q. Remures à Remo dicuntur.

XXXIX.

Ita Pontificii in hac quoq; parte illis dissimiles esse noluerunt.

Pro avertendu namq; Satanæ illusionibus tales ad D. Bartholom, di-
reverunt preces :

Sancte Bartholomæe, te deprecor, ut me tuū preciosis meriti liberes,
ab omnibus versutis Diaboli, & insidius, terroribus, & impugnationib; &
damnationib; & illusione hostiū in die furorū Domini, & in fine vitæ meæ,
contra adversarios meos in adjutorium meum venias, & binu luminib;
suffulto vestigia agni ostendas.

XL.

17. Sicut navales apud Ethnicos ortis procellis ad
sua numina confugerunt :

Portuno, qui habebatur Deus marinus praefectusq; portubus dicebatur,
ad Pontem A Emiliū, seu ut alij volant in portu Tyberino res divina siebat ad
diem 27. Augosti, ut tempestates sedaret, & naufragium impediret. Tem-
pestatis quoq; delubrum 2. Iunij die consecrabatur, tandem ob caussam.

XLI.

Ita Pontificii nec in parte ab illis recesserunt.

Nicolaus pro Patrono nautarum habetur, & invocatur à nava-
tibus, quia aliquando in navigatione ex Lycia in Aegyptum, magnam &
turbulentam tempestatem precibus suis penitus sedavit.

Decem mille quoq; virginis, quæ tamen ipse in mari periisse dicuntur,
ita invocarunt :

O præclaræ vos pueræ, Nunc implete meum velle,
Et dum mortuæ veneris hora, Subrenite sine mora.

... In tam gravi tempestate, mo precaniem defensare
... à Domonum instantia.

XLII.

18. Sicut Ethnici pro impetranda sapientia & prudenteria praesides suos invocabant:

Ad 19. Martij diem ades Minerve in Aventino consecratae fuerunt,
quod Ovid. his versibus indicat:

Vna dies media est, & sunt sacra Minervæ,

Nomina quoq; iunctis quinq; diebus habent.

Festū n. illud quing; dies cōtinuabatur, inde Quinquatria dici cōsuevit,

Per hoc Festum Praeceptores & discipuli feriati sunt. Et discipuli
quidem Minervalia s. didactra persolverunt praeceptoribus: Praecepto-
res vero discipulis spiras distribuerunt, juxta illud Horatij;

— — — crustula blanda,

Dant Praeceptores Pueris.

Conciones quoq; in hoc festo Praeceptores habebant de Pallade, & ve-
ro ejus cultu, ut pote à qua sola omnis sapientia & doctrina pesenda
esser. Quare Ovidius:

Qui benè placarit Pallada doctus erit.

Consilii quoq; prefecerunt peculiarem. Dcum, quem Consumi; & fe-
stum illius, quod 21. Augusti celebatur, consualia nominabant.

XLIII.

Ita Pontificii quoq; peculiares sapientiae & prudentiae
praesides quæsiverunt.

Ex Feste Palladii festum Catharinæ effinxerunt: quippe quam Phi-
losophie Antistitem fecerunt, ab omnibusq; doctis coli in scholis value-
runt. Ex quanto iam Festum Collegij celebratum est, quoies anniver-
sarius ejus dies redit. Oratio ad illam directa, hec est: Sponsa Sponso
gratos, fac nos & accepros, monstrite vite viam, ut Philosophiam
mundi transcamus, veram inquinamus.

Emissum vero sic invocarunt:

Modo sancte Erasme, tibi commenda omne consilium meum, & o-
mnes adiutorios, & omnia que melius subjecta sunt, in tuam sanctam
fidem, ut erugas me ab omnibus adversariis, & à cunctis inimicis
meis, corporalibus & spiritualibus, propter re promissum tibi à Deo
specialiter concessum.

XLIV.

19. Sicut Ethnici sylvis & venationibus certa numina
prætice

105

præstes credebant, & multiplicationem pecorum ab aliis
queibus pteebant.

— Fauno, à quo Faunalia 5. Decembriis celebrata, sacra siebant passim
in sylvis & pratis. Saltare etiam agrestes in hoc festo solebant.

Hic, cum magna sterilitate orta à Numa consuleretur respondit pla-
cari Deam Tellurem non posse, nisi duabus hostiis, quas una juventus
daret, hac veragnividam bovem significari, Ægeria nymphæ censuit.
Conclusum itaq; fuit, ut quotannis ad diem 5. Aprilis forda, i.e. bos gra-
vida, ad fæcunditatem pœcudum à Deo impetranda immolaretur. So-
lennitatem hanc appellariunt fordicidia. Hinc Ovid.

Forda ferens bos est, fœcundaq; dicta ferendo:

Hinc etiam fœtus nomen habere putant.

In hunc finem quoq; 21. Aprilis Palilia celebrata fuerunt.

Idibus Augusti erant feriae Dianae venationum Deæ, cui faces ar-
dentes offerebant, & canes in fulis velatos sistebant. Hinc Ovid. canis.

— — — ista coronat

Emeritos Diana canes, & spicula tergit,

Et tutas sinit ire feras.

XL V.

Ita Pontificii quoq; quibus hanc curam sanitatis com-
mitterent, solliciti fuerunt.

Anserum cura Gallo, ovium Wendelino, Equorum Eulogio, Bonum
Pelagio, Parcorum Antonio tribuebatur.

XL VI.

20. Sicut Ethnici, pro genefost vini copia impetrana-
da sacra instituebant:

Pithægia festum erat Bacchi, in quo dolia primum relinebant, & vi-
na nova gustabant. Vinalia dies festus 21. April. celebratus, quo vi-
num novum Veneri libabant.

XL VII.

Ita quoq; Pontificii hanc ob causam sanctos exco-
gitarunt.

Inter hos Kilianus & Urbanus sunt precipui, quorum prior vites
custodit, posterior maturitatem urget: ut nihil dicam de aliis.

XL VIII.

21. Sicut Ethnici interdum ad certa loca peregrina-
tiones

tiones instituerunt, ut idolis sacra facientes sanitatem vel alia petita impetrarent, & interdum voti quoq; compotes facti fuerunt.

Sozomenus l.2. c.5. agrotos, qui se ad Esculapij templum contulerunt, in eoque pernoctarunt, sanitatem reportasse scribit.

XLIX.

Ita Pontificios ad certa loca se vovere, & interdum sanitatem reportare testatur experientia.

Aetione 4. Synodi septima Iconolatrica narratur mimulum, quod S. Anastasius apparuerit Mulieri paralytica & dixerit: Descende ad Tetrapylum, sancti Anastasi intercessionem apud Deum posce, quae ad templum illud delata, cum sancti imaginem conspicaretur dixit: hic est qui in somnis apparuit. Et in terram se prosternens, & Martynum febilibus omitionibus placans, s. ma surrexit. Et aliis quidam addid, mulierculam obsessam, Romae ad imaginem S. Anastasi sanazam.

L.

22. Sicut Ethnici adversus fulmina cereas imagines gestarunt:

Ita Pontificij ad hunc usum agnos Dei secum gestantur.

Testantur orationes quibus consecrantur imagines illae, agnos Dei representantes.

LII.

23. Sicut Ethnici peregrinationes suas, peculiaribus ceremoniis interdum his, interdum illis perfecerunt:

Arnobius libro 8. scripsit: Romanos cruda hyeme nudos discurrere, scuta vetera circumferre.

Justinus apolog. 2. alios coma sordida ueste lacora, & absq; lotionibus simulachrae adorasse.

Cum sacra siebant ueste in Junio; matrone ad illius templum nudis pedibus iverunt.

De Lupercis legimus, quod in festo suo 15. Febr. celebrato mactatis capris, ex pellibus eorum scuticas fecerunt, & subligaculis praeincti reliquo corpore nudi discurrerunt, & obvios quosq; verberarunt. Mulieres eorum ictus libenter suscepserunt, quod ad conceptionem & partendi facilitatem eos conducere arbitrarentur.

Ita

LIII.

Ita Pontifieios ista omnia quam studiosissimè obser-
vare, necessitatem insuper istorum rituum strenuè urge-
re, nemo est, qui neget.

*De Leone Nono scribitur, quod semper post tertium dīē discalceatus
Vaticanum se contulerit. De Boleslao restantur historie, quod nudis pe-
dibus processionem in Hungariam instituerit. De Fulcone, quod fune se
duci, & virgis cadi in itinere versus Hierosolymam voluerit.*

LIV.

24. Sicut gentes vel pestis vel belli tempore, proces-
siones instituerunt, & idola sua de loco in locum porta-
runt, ut hac ratione inclem tam Deorum averterent.

*Clemens in Paræn. ad gentes dicit, simulachra Deorum ob publicas
calamitates avertendas solennibus ceremoniis ex uno loco in alium so-
lita transferri fuisse. Romani, attestante Arnobio, l. 7. ad vincendum
Hannibalem Magnam matrem Deum ex Pbyrgia Romanam transtule-
runt, & magnifico templo honorarunt. Ad pestem etiam abigendam
Æsculapium ex Epidauro Romanam adduxerunt, & templo ac sacrifi-
ciis coluerunt.*

*Testatur quoq; Epistola Jeremie, gentes in publicis supplicationi-
bus, statuas Deorum circumgestasse.*

LV.

Ita Pontificii semper illud, urgentib. calamitatibus
publicis, in more positum habuerunt, ut in publicis pro-
cessionibus Monstrantias, quas vocant, de loco in locum
portarent. LVI.

25. Sicut Ethnici quando circumducebantur imagi-
nes, ingenua procidere, illaq; adorare cogebantur:

Baruch cap. 6. v. 3.

LVII.

Ita Pontificii illos, qui non eosdem mores imitan-
tur, pro hæreticis habent.

LVIII.

26. Sicut Ethnici benè meritis de se hominibus divi-
num honorem exhibuerunt:

C

Cum

Cum post captam Romanam, finiti populi omnes occasiones invadendi nominis Romani captarent, postulatum est a Senatu Romano, ut si vollet reliquias pue Civitatis salvas esse matresfamilias & virginis dicaderet. Hic uero distinxerentur deliberaendo animi Romanorum ancillæ quædam nomine Tutela s. Philonis fons pollicita est, se cum ceteris ancillis sumto matronarum & virginum habitu personæ eam runderetur acturam esse. Quod cum egregie filiis lachrymis, & querelis de ejectione, prestisseret, hostes istos in castra distribuentes, totos se vino somnoq; decaissen, & ita a Romanis, accepto signo ex arbore caprifico, absq; ullo negotio superem: & cæsi omnes fuissent: Senatus illas manu misit, dotem ex publico fecit, & ornatum, quo usæ erant ipsis reliquit, Statuit præterea, ut annua celebritate 7. Julij festum hoc recolatur, illi lac, quod ex caprifico manat, adhibeatur.

Sic Antonius Consul Julio-Cæsaricu[m] alios honores diuinos decrevit, tum ut à nomine ejus mēnsis, qui Quintilis antea dicebatur, Julius appellaretur, eo quod præter alias causas in eo procreatus esset.

Sic mēnsis sequens sextilis antea nominatus, honori Augusti datus & nomine ejus appellatus fuit, quod hoc mense finem bellis civilibus imposuisset.

LIX.

Ita Pontificios quoq; illud observasse testantur Cælendaria illorum.

LX.

27. Sicut Romani, Flamines quosdam suos, ut & Cæsares, & alios benè meritos, in numerum Deorum retulerunt, & Deos esse factos crediderunt:

Romulus ingenti opinionis errore in Deos fuit relatus, cum tumultuante populo atq; vociferante, ut Plutarchus ait, è medio sublatuſ, h.e. occisus esset a primoribus, ut pœnas fraternæ cadij justas exolveret. Festum itaq; ipſi 10. Februarij fuit celebratum.

Saturnus fugiens aliquando filium suum Jovem, ex Ægypto in Italiā venit, ibi q; bonis moribus & equis legibus rudem populum informavit, aliaq; necessaria ad usum cultumq; civilis vite docuit. Ex quo Deus haberi capie, & olim humanis hostiis placatus, & falx tanquam insigne ipſi assignata fuit. Festum ipsum, quod Saturnalia appellatur, celebratum fuit 17. Decembris.

Sic Fidio, qui etiam in Deorum numerum relatus fuit, sacrificia obtylerunt septimo Junij, quod militaris artis maximā peritiā haberet.

Ita

LXI.

Ita Pontificii quoque eandem consuetudinem obser-
vasse nemo inficias ibit.

Damasus Pontifex Anno Christi 364. Festum Ascensionis Marie in
impium usum instituit, ut in eo honoros illi divinus tribueretur, & preces
adhiberentur, quae soli Deo debentur.

LXII.

28. Sicut Ethnici templo sua per certas personas con-
secrarunt: LXXXI.

Ita tales ritus Pontificij studiosè observarunt.

Primum enim fundamenti lapidem consecrat Episcopus sile & a-
qua, & beneficio cultri insculpit varias crucis formas. Chorus canit
Psalmos & Litaniam. Episcopus deinde ponit primum lapidem & totum
fundamentum aqua lustrali consperrit, adhibitū malū precibus & cere-
moniū aliū.

Mirabiles quoq; in consecratione templorum adhibitos ritus, ut reci-
temus, ratio instituit non patitur.

LXIV.

29. Sicut Flamines apud Etnicos peculiari ornati
fuerunt mitra cum redimiculis, & lituo:

LXV.

Ita Pontificios quoq; miro cum vestitu incēdere ex-
perientia loquitur.

LXVI.

30. Sicut in statuis & imaginibus apud Etnicos in-
terdum crania & ossa mortuorum inventa fuerunt:

Euseb. l. 3. de vita Constantini scribit, in statuis illis inventa mortuo-
rum ossa, & erida crania fuisse.

LXVII.

Talia quoq; ossa & crania dari & inveniri, quamplu-
rima apud Pontificios, loquuntur omnia loca, templo &
facella.

In verbum Pontificii unius sancti duo vel tria corpora, capita, brachia &c
ostendunt; ita fertili etiam post obitum fuerunt.

C 2

31. Sicut

LXVIII.

31. Sicut Ethnici, ubi veræ essent istæ reliquiae, interdum dubitarunt:

Dianæ Tauricæ reliquias tam Athenienses, quam Lacedæmonii, tam Cappadociæ, quam Lydiæ se habere putarunt.

LXIX.

Talem Pontificios non tantum alere dubitationem; sed etiam contentionem, tam notum est, quam quod notissimum.

Tabulam, inscriptionem Christi repræsentantem à Pilato exaratam, Romani in templo sanctæ Crucis, asservari ajunt. Tolosani contrarium dicunt. Mediolani dicunt, clavum se habere unum, quibus Christus cruci affixus fuit, quicq[ue] freno equi, Constantini M. fuit appensus: Hoc negant Carpentractenses. Duo alijs clavi ostenduntur Romæ, unus in templo Crucis, alter in templo Helenæ. Alius Venetiæ: alius Coloniæ; alius Treviris, alius Seniæ; Parisiæ quoq[ue] unus monstratur. Carmelitæ etiam unum exhibent.

Sic cuspis hastæ, qua vulneratus Christus, monstratur quatuor in locis. Tunica Christi ostenditur Treviri & Argentoliæ. Ambiani dicunt secum asservari caput Ioannis; particulas tamen capiti varias monstrant incolæ Ioannis Angelici, Vesontini, Parisi, Noviodunenses &c. Romani totum quoq[ue] caput monstrant.

Digitum illius, quo agnum Dei monstravit exhibent, Vesontini in templo Ioann. Majori, Lugdunenses, Florentini, Bituriges, & alijs. Pedum petrinum monstrant Parisi ad S. Stephan., Colonenses & Trevirenses similiter. Plura si postulaverint exempla Pontificij, enumerabo illi.

LXX.

32. Sicut Ethnici ejusmodi reliquias è loco minus nobili, ad nobiliorem transtulerunt.

Antigonus Demetrij patrū cineres ex Syria in Græciam deportavit, describunt Pomposam hanc ceremoniam, Volaterranus & Sabellicus ex Plutarcho.

Idem auctor notat in Theseo & Cymone descriptionem Pompei, quia Thesei ossa post annos quadringentes ex Scyro Insula Athenas à Cymone in sua tristremi translata, & splendida deductione ac festiva celebritate, ab Atheniæsib. quasi ipse Theseus rediisset, excepta fuerint.

Similia scribit de ossibus Phocyonis.

Ita

LXXI.

Ita hac in parte quoq; Pontificii illos imitati fuerunt.

Hieronymus scribit Constantiūm sanctas reliquias Andree, Lucae & Timothei transtulisse Constantinopolim.

Idem autor notat Arcadium ossa Samuelis de Iudea in Thraciam transtulisse. Sed quid de his loquor: consideret solummodo quis, quid in nostra Patria Misericordia Bennone actum fuerit.

LXXII.

33 Sicut Ethnici Flaminibus suis usum mulierum legitimum non concesserunt:

Ægyptiorum sacerdotibus nubere interdictum erat. Hieron. l. 2, adversus Iovian. Romanorum vestalibus nubere, in honorem ignis elementi purissimi, non concedebatur.

LXXIII.

Ita Pontificii sacerdotibus monachis & monialibus similem inhibitionem dederunt.

LXXIV.

34. Sicut Ethnicorum Flamines caput & barbam in honorem Isidis & Serapidis radere consueverunt.

Polyd. Virg. l. 4. c. 8.

LXXV.

Ita Pontificiorum sacerdotum quoq; barbam & capita rasa videris.

LXXVI.

35. Sicut gentes aquam lustralem propè fores templi asservarunt, eadem ingredientes asperserunt, eidemque peculiarem vim attribuerunt:

LXXVII.

Ita Pontificii quoq; aqua Iustrali consecrata homines aspergunt, & propter talem aspersionem & perceptionē, tutos & immunes ab incursionib. Satanæ futuros asserūt.

LXXVIII.

36. Sicut Flamines coronis ornati, & Caligula cum Diocletiano calceos suis subditis exosculandos obtulerunt;

C 3

Ita

LXXX.

Ita talem quoq; se præbet Pontifex Romanus.
De hu omnibus, qui plura scire desiderat, consulat Pontificale.

LXXXI.

37. Sicut Ethnici peculiaribus regionibus, & civitatis,
bus, Peculiares quoq; Deos adsignabant;

LXXXII.

Ita Pontificii quoq; illud ipsum sancte & religiose
sibi observandum duxerunt:

*Germaniae nostrae Patronus assignatus fuit S. Martinus & Georgius ca-
taphractus: Romanu Petrus & Paulus: Hispanis, Iacobus: Gallis, Michael
& Dionysius: Helvetiorum ea Virgo Maria, quæ in nigrante sylva Eremita-
rum locum habet: Ungarum præter Ludovicum ea Maria, quæ Aquae Grani
sedem habet: Polonis, Stanulaus: Moscoviti Nicolaus: Borussi, libertus, etc.*

*Civitates tales Patronos sortiti sunt: Mediolanum cessit Ambrosio: Co-
lonia Agrippina tribus Magis: Augusta Huldarico: Brunsviga Auctori:
Quirinus, Valentinus, Quintinus, Ursus, Oswaldus, Gangolfus etiam certis
præfuerunt civitatibus,*

LXXXIII.

38. Sicut certis ordinibus apud Ethnicos peculiares
Dij adsignati fuerunt:

*Studioſi Minervam coluerunt juxta illud: Qui bene placarit Pal-
lada doctus erit, &c.*

LXXXIV.

Ita Pontificij quoq; cuilibet inter opifices & alios Pa-
tronum Certum assignarunt.

*Pictares Lucam: Medici Cœfnam & Damianum: Jureconsulti Ivo-
nem: Equites Georgium: Fabri, Eulogium: Sutores, Crispinum: Sar-
tores, Gutmannum: Figuli, Gorum: Venatores, Eustachium: Me-
retrices Asnum & Magdalenam coluerant.*

LXXXV.

39. Sicut Ethnici quoq; cuilibet domui, Deos, quos
Lares vocarunt præficerunt:

*Laribus pelle canina vestitis, ut canum instar terrorent alios, & do-
mum custodirent, una cum praestribus, quasi dicas praesidibus, Calendis
Maji, ut domum tutam à periculo præstarent animam consecratam, & sa-
cra facta fuisse legitimus, sicut de illo scribit Ovid.* Causa

Gauss tamen positi fuerit cognominis illis,

Quod praestant oculis omnia cura suis.

Laribus ad Mania matri Larium, ludi per urbem in compitis agitantur, qui Compitalia inde dicta fuerunt. Euerunt olim Maniae, ex oculis responso pueri mactati profamiliarum salute; postea capita Allij & Papaveris substituta fuerunt. Celebrabantur autem isti ludi II. Maii. Sed & aliud Festum Laribus 23. Decembris fuit institutum. Personas quod attinet certas; testantur historiae Cæsarem Julium coluisse Venerem; à Cicerone vero cultam fuisse Minervam, ab aliis alios.

LXXXV.

Ita Pontificij quoq; suos habuerunt speciales Patronos.

Imploratio Patronorum talis legitur:

Intercessiones Apostolorum imploro: Martyram' preces exposco,
Confessorum orationes ex postulo. Subveniat mihi apud misericordiam
tuam chorus sanctorum Virginum tuarum, quarum principatum te-
net, beata virgo Maria. Ibi ipsa cum omnibus sanctis intercedat, ut ad
vitam perveniam semper eternam, te misericorde & donante.

Inter personas speciales nomino cum primis Lojolam, qui D. Petrum,
Edmundum Campianum qui S. Johannem pro domesticis auxiliatori-
bus sibi elegerunt.

LXXXVI.

40. Sicut Ethnici singulis membris, peculiares Deos
præesse crediderunt:

Jovem, capiti Plutonem Dorso, Venerem ventri: Minervam reli-
quis prefecerunt.

Carnæ etiam Deo Calendis Junij adultis fabis, attestante Macro-
bio, s. pulc fabaria, è fabis recentibus cum farre mixtis, ut Cor, fecur,
& alia interna corporis membra raboraret & conservaret, sacra fecerat.

LXXXVII.

Ita Pontificij quoq; hoc ipsum imitati fuerunt:

Sic Otilie, Blasio, Laurentio, Erasmo, Apollinari, Burckardo, Rocho,
Quirino, peculiaria membra concrederunt. Felicitas genitalia pro-
curabat, & donabat liberos masculos. Membra cōtracta sanabat Wolff-
gangus. Vincentius res amissas restituiebat. Barbam prætabat, ne ali-
quis sine Sacramento moreretur.

LXXXVIII.

41. Sicut Ethnici propter certorum morborum de-
pulsionem cerea membra morbidorum speciem repræ-
sentia obtulerunt:

Polyd.

Polyd. virg. libro 5. cap. 1.

LXXXIX.

Ita Pontificiis quoq; hæc conuictudo artisit, quod testata fuit jamdudum experientia, & Legendæ probarunt.

XC.

42. Sicut Ethnici Proserpinam olim facibus & lycnis coluerunt.

XCI.

Ad eundem fermè modum Pontificii quoq; Matrem Domini venerati sunt.

Festum Purificationis Mariae 2. Febr. potissimum hunc in finem co-
lauerunt, ut candelas consecrarent, quæ in processione solenni gestan-
tur, & ad abigendum Diabolum adhibentur.

XCII.

43. Sicut Ethnici demortuorum suorum gratia peculiare festum celebrarunt, proq; illorum animabus sacrificarunt.

Septimo Junij Vulcano pīsciculos vivos immolarunt pro animabus humanis.

Rome templum erat positum Summano, sive Orco, Plutoni, s. Diti, q.
dicas summo Manium, cuius memoria 13. Junij celebrabatur.

XCIII.

Ita Pontificii quoque festum omnium sanctorum & animarum celebrarunt.

XCIV.

44. Sicut Ethnici purgatorium crediderunt.

Anime corporum nexu solute à Dæmonibus ducuntur ad loca illis parata, & sicuti vixerunt ita quoq; locantur. Quæ sceleribus se pollue-
runt, ij multis seculis in cæno volitantur donec pœnas peccatorum suo-
rum exfolvant, ac alij quidem decem annorum millibus alij breviore
tempore excruciantur, donec tandem ad requiem perveniant.

Vide Platonis Phædrum & Gorgiam, somnum Scipionis & sextum librum Virgilij.

XCV.

Sic Pontificii in eadem quoq; sunt opinione.

45. Sicut

XCVI.

45. Sicut Ethnici existimarent animas non ad quietem pervenire posse, nisi ipsis justa funebria fiant; varia proinde sacrificia instituerunt, & obtulerunt:

Celebrarunt Romani prisci Februarij mense Februa, lustrarunt urbem purgaruntq; piaculis, facibus ac cereis accensis, quo defunctorum animabus quietem impetrarent.

Sunt autem februa καθάρισμα pro defunctorum manibus, quod innuit Ovid. quando dicit Fast. secundo:

Februa Romani dixerat piamina patres.

XCVII.

Ita Pontificii quoq; pro salute eorum, qui in purgatorio detinentur, promovenda sacrificia obtulerunt, & adhuc offerunt.

XCVIII.

46. Sicut Ethnici ignotos quoq; cultus Diis suis gratos esse, arbitrati fuerunt:

Iamblich. de myst. p. 10.

XCIX.

Ita Pontificii quoq; existimant, Nonnas s. moniales, quando Psalterium absq; intellectu canunt, cultum Deo gratum præstare.

C.

Sicut Ethnici quandoq; in ignota lingua sacra sua tractarunt, existimantes adstantes ad majorem excitari attentionem:

Plin. Minorem fidem adhibent homines iū, quæ intelligunt.

C I.

Ita Pontificii pleraq;, imò baptismum ipsum inter rusticos olim in latina lingua administrarunt.

C II.

48. Sicut Ethnici peracto Isidis festo populum his verbis dimiserunt: λαοῖς ἀραιοῖς,

Polyd. Virg. libr. 5. cap. II.

D

Ita

CIII.

Ita Pontificii missatica sacra his verbis concludere so-
litisunt: ite missa est.

CIV.

49. Sicut apud Ethnicos Academicī ἐποχὴν suam fo-
verunt.

CV.

Ita Pontificii nos de salute nostra dubitare jubent.

CVI.

50. Sicut apud Ethnicos illum justum pronuncia-
bant, qui justitiam exercebat:

CVII.

Ita Pontificii nos non nisi inhærente qualitate s; fidē
operibus formata nos justificari afferunt.

CVIII.

51. Sicut gentes doctrina Pauli de gratuitate homi-
nis justificatione offendebantur,

Rom. 3. v. 21.

CIX.

Ita Pontificiis similiter illud inauditum videtur.

*Bellar. l. 1. de Iustif. cap. 11. scribit inauditum est, & non tantum
supra, sed etiam contra omnem rationem, aliquem justificari, propterea
quod alius justus sit.*

CX.

52. Sicut usitatum erat apud Ethnicos, ut prius quam
Cereri sacra peragerentur, & oraculum in Samothracia
consuleretur, peragentes & celebrantes primum pecca-
ta sua fateri & enumerare necessariò cogebantur.

CXI.

Ita apud Pontificios nemo ad sacram cœnam admit-
titur, nisi prius confessione auriculari sacerdoti omnia
peccata enumeraverit.

*Otio autem circumstantias observari volunt, quae recenset Method.
Confess. pag. 216. & continentur hu verisimilis;*

Quis,

Quis, quid, ubi, quos & quoties, cur, quomodo, quando
Peccasti dices, ut sit confessio vera.

Volunt etiam fieri mentionem circumstantiarum peccata aggravantium, ut habeat Compend. Theolog. de Conf. lib. 6. que enumerantur hic persiculis:

Aggravat erdo locus, mora, caussa, scientia, tempus:

Lucta pusilla, modus, culpe genus & status altus:

Conditio numerus aetas, & scandala, sexus.

CXII.

53. Sicut Ethnici illos, qui virtutes exercuerunt, in campos Elysios collocarunt.

CXIII.

Ita Pontificii bonorum operum Autores etiam Ethnicos accolas Olympi fecerunt.

Ioann. Baptista Fickler in defens. Catholic. fidei.

CXIV.

54. Sicut Ethnici propter consecrationem instrumentorum bellicorum peculiare festum celebravunt,

Festum illud appellabatur Tibellustrium, & 23. Martij celebrabatur.

CXV.

Ita Pontificii campanas baptisarunt, ut & naves bellicas.

Ritus consecrandi campanas brevibus talis est:

Episcopus recitat aliquot Psalmos, consecrat salem & aquam, atq[ue] misericordia, baptisat campanam, abstergit rursus: interea canuntur Psalmi. Deinde pulice crux in oleo sacro extrinsecus campane imprimet & orat, ut pulsu suo recitet fidem & charitatem, insultus Diaboli pellat, grandinem, temnitua, fulmina tempestates & procellas temperet.

Deinde abstergit crucem rursus & septem alias format, & intus Christum illam, benedicit & in nomine Patris & Filii, & SS. dicendo; Pax tecum. &c.

Adhibet quoq[ue] suffitum è Thure, Myrrha & aliis, recitat Psalmos & alias preces, &c.

CXVI.

55. Sicut inter Ethnicos Spartani, in Festo Dianæ

D 2

Tauri-

Tauricæ se flagris ceciderunt, sperantes se hac ratione satisfacturos pro delictis.

CXVII.

Ita Pontificios propter eandem caussam flagellationem absq; intermissione urgere, probatione non eget.

CXVIII.

56. Sicut Numa quendam aliis flaminibus præfecit, cuius potestati omnia, quæ ad divinum cultum facerent, subjecit, qui propterea in tali admiratione ab omnibus habitus fuit, ut omnes istius errores defenderentur:

Polydor. Virgil. l. 4. c. 14. Pluribus n. vi in Nume.

CXIX.

Ita apud pontificios talis persona, quæ PAPA dicitur inventa fuit, de qua multa & magna mirabilia leguntur.

Papa est visibile caput Ecclesiæ Concil. Florent. Episcopus totius orbis. Glossa. Super omnia Concil. Concil. Florent. Primum à Christo habet. distinct. 21. cap. quamvis, à nemine judicandus, quamvis multis secum ducat in ignem aeternum. Dist. 40. cap. Si Papa. habet cœlestis arbitrium, in Decret. Tit. de translat. Epi. cap. quanto in glossa. habet omnia iura in scrin. pecc. Cœlest. lib. 6. decret. tit. 2. plura adducere ratio instituti prohibet.

CXX.

57. Sicut Romani Jus partim scriptum, partim non scriptum habebant:

CXXI.

Ita pontificii traditiones suas tam scriptas, quam non scriptas habent, sub earumq; tegumento multos errores obtrudunt Ecclesiæ.

Traditiones non scriptas ab Apostolis pari reverentia cum sacra scriptura suscipiendas, & pro certissimo verbo Dei habendas esse vult Concil. Trid. Sess. 4. Decreto 1. Romanæ vero Ecclesiæ consuetudinem, certissimas esse Apostolorum traditiones, dicit Hosius de expr. Dei verbo.

58. Si-

CXXII.

58. Sicut Ethnicorum Cæsares tam Ecclesiastica quam
civilia tractabant:

CXXIII.

Ita pontifex quoq; duos gladios sibi vendicat.

CXXIV.

59. Sicut Ethnicis non probrosum fuit, aliquid exco-
gitare, & provero astruere, quamvis nunquam factum
fuerit:

CXXV.

Ita pontificii Legendas, multa obscena continentes,
excogitarunt.

CXXVI.

60. Sicut quidam inter Ethnicos bona sua, secundum
placita Pythagoræ & Platonis partim communia aliis fe-
cerunt, partim à se projecerunt:

CXXVII.

Ita quidam quoq; apud Pontificios spontaneam vo-
verunt paupertatem.

CXXVIII.

61. Sicut Celsus Epicuræus Christianis objecit, quod
inter illos schismata orta fuerint, & hæretici prodierint:

CXXIX.

Sic pontificii quoq; nobis talia objiciunt.

*Testatur inter alio concio, qua quis Pragæ illud ipsum afferuit, & Epi-
stolam nostram invitatoriam suggillavit.*

CXXX.

62. Sicut Ethnici quando periculosa tempora incide-
bant, culpam omnem in Christianos derivarunt:

CXXXI.

Ita pontificij clamitant, nunquam periculosiora fu-
se tempora quam post reformationem, quam nomi-
nant, Lutheranam.

Hinc quidam hoc consilium pro Concione Cæsari dedisse legitur:
 Qua ratione queat Germania salva tueri,
 Suscipe consilium Cæsar amice meum.
 Absq; mora utere Iure suo, servosq; Lutheri
 Ense, rota, ponte funibus igne neca.

CXXXII.

63. Sicut Cæsares Ethnicorum Christianos inaudito modo è medio sustulerunt.

Testantur persecutiones cum generales tum speciales.

CXXXIII.

Ita Pontificij in concremandis & cruciandis Luthe-
 ranis, modum vel nesciunt, vel obliiti sunt.

CXXXIV.

C O N C L U S I O.

Ethicorum errores & Pontificiorum somnia
 diligentius considerantibus, plures conformitates se of-
 ferent; istas verò omnes recensere nimis laboriosum, &
 forsan etiam tædiosum foret,

CXXXV.

Ex his interea quilibet facilè videre potest; Nostra-
 tes sat caussę habuisse, quod Ecclesiam Pontificiam dese-
 rentes ex ea egressi fuerint, & si non factum fuisset, ut
 absq; ulla mora egrediantur.

CXXXVI.

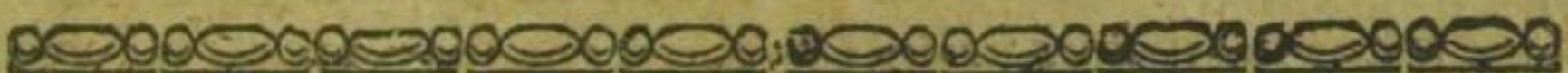
DEO autem gratias agimus, quod nos eduxerit Nobis,
 quod edacentem secuti fuerimus gratulamur: Aliis, qui
 sub Pontificio adhuc jugo gemunt, ut & isti quam citissi-
 mè educantur, optamus, & hac ratione nobiscum in pu-
 ritate verbi divini enutriti, tandem in cœlestia gaudia
 introducantur, calidis votis Patrem misericordiarum
 propter Christum precamur.

CORO.

C O R O N I S.

Magnam Pontificios imaginibus cereis, quas Agnos
Dei vocant, attribuere vim & efficaciam, supra docui-
mus. Ut verò illud manifestius evadat: adscribemus, ne
pagella vacua relinquatur versus quosdam, Græcorum
Cæsari cum quinq; ejusmodi imaginibus, ab Urbano V.
Papa missos:

Balsamus & munda cera, cum Chrismatis unda:
Consiunt Agnum, quod Munus do tibi magnum:
Fonte velut natum, per mystica sanctificatum.
Fulgura defursum depellit, & omne malignum
Peccatum frangit, ut Christi sanguis, & angit.
Prægnans servatur, simul & partus liberatur.
Dona defert dignus virtutem destruit ignu.
Portatus mundè defluctibus eripit unda.

Quid sunt Pontifices? Gentiles dogmatamixta,
Qui mixtos ritus, mixtaq; cuncta tenent.
Demonstrat nostri, quod gloria prima, Lycae
VV ALPURGER, Sacris, Historicisq; libris.
O doctum calamum, doctè qui jungit utrumq;
Historicamq; fidem, Theologamq; fidem.

Observantia erga Dn. Praeceptorem
declarandæ studio exarabat

M. ULRICUS MAYER.

F I N I S.

Ver. Reichenau